

Giuseppe Capriotti

Vizije, mentalne slike, stvarne slike: mistično iskustvo i pokroviteljstvo sestre Battiste da Varano

Cilj ovoga rada jest analiza veze između ženskih mističnih vizija, upotrebe "unutarnje vizualizacije" u molitvenoj praksi (uz pomoć mentalnih slika) te umjetničke produkcije iz povijesno-antropološkoga gledišta. To će se učiniti kroz analizu veze mističnih iskustava sestre Battiste da Varano (1458.-1524.), jedne od najvećih franjevačkih spisateljica talijanske renesanse, i njezinih narudžbi umjetničkih djela. Sestra Battista nezakonita je kćer Giulija Cesara da Varana, vojvode od Camerina, na čijem dvoru dobiva dobru humanističku naobrazbu. Privučena dirljivim propovjedima franjevaca opservanata, Camilla se odlučuje zarediti 1481. godine, kada mijenja svoje ime u sestra Battista. U samostanu u Camerinu, koji je za njezine potrebe njen otac obnovio, u potpunosti se posvećuje pisanju djela radi duhovnoga rasta svojih sestara. U tim djelima sestra Battista često potanko prepričava svoje vizije, kroz koje je vidljivo kako dobro poznaje sakralna djela u svome gradu i okolici. Nadovezujući se na kodificiranu ikonografiju, sestra Battista kroz svoja mistična iskustva oblikuje simbole unutar svoga uma, koje kasnije prikazuje u svojim tekstovima kao predmete (liljan, vatra, srce) koje Krist ostavlja u njenome tijelu nakon mističnih iskustava. Na taj način stvara jedinstvene mentalne slike koje funkcioniraju kao *images agentes*, učinkovita mnemotehnička oruđa koja joj omogućuju približavanje samome čitatelju, uzrokujući moralnu transformaciju. Iznimnost ovog "mikroslučaja" leži u činjenici da je sestra Battista, zahvaljujući bogatstvu svoje obitelji, jedna od rijetkih ženskih mistika renesanse koji su imali mogućnost biti pokrovitelji umjetnosti. Na korskim klupama samostana, koje je izradio Domenico Indivini 1489. godine, prema njezinim su uputama izvedeni simboli koje je Battista primila u svojim mističnim iskustvima. Ovaj rad donosi novu interpretaciju njezinih vizija kao rezultata uma koji je bio dobro upućen u korištenje slika pri osobnoj meditaciji, uma vještog u tehnici "unutarnje vizualizacije" i formiranju *images agentes*. Kroz te "tehnike tijela" (Marcel Mauss), koje je usvojila u samostanu te podijelila s okolinom u kojoj je živjela, sestra Battista došla je do svojeg krajnjega cilja: vidjeti i komunicirati s Kristom.